

Ekonomisk jämställdhet i näringslivet

Kunskapsunderlag till 2024 års Jämställdhetsutredning

Malin Malmström, ek dr och professor i entreprenörskap och innovation vid Luleå tekniska universitet.

Linda Hällerstrand, fil dr och postdoktor i entreprenörskap och innovation vid Luleå tekniska universitet.

Sammanfattning

Trots jämställdhetspolitiska målsättningar om företagande på lika och jämställda villkor mellan kvinnor och män har dessa målsättningar inte uppnåtts. Företagandet i Sverige är fortsatt ojämnt. Män äger mer än 70 procent av svenska företag, har dubbelt så höga kapitalinkomster som kvinnor och har varaktigt och långsiktigt premierats i tillgång till företagsfinansiering. Den samlade bilden från svenska och internationella forskningsstudier visar att företagande kvinnor möter strukturella hinder i alla centrala finansieringssystem: bankfinansiering, privat riskkapital och offentlig företagsfinansiering som män inte möter. Mönstren är konsekventa, långvariga och består även när kvinnors och mäns företag är jämförbara och ansökningar och ansträngningar är liknande. Det innebär att finansieringsgap mellan företagande kvinnor och män bör förstås som en effekt av ett systemfel som reproduceras genom institutionella strukturer, etablerade bedömningspraktiker och stereotypa könsnormer. Att åtgärda dessa snedvridande strukturer, praktiker och normer är centralt för att säkerställa lika finansieringsvillkor för företagande kvinnor och män, ekonomisk jämställdhet och för att ta tillvara den entreprenörskapspotential som företagande kvinnor kan bidra med. Att inte vidta åtgärder innebär att fortsatt systematiskt begränsa kvinnors företagande. Sex åtgärdsområden med delåtgärder rekommenderas därför nedan löpande och inkluderar: 1. Ställa krav på att myndigheters analys av kvinnors företag baseras på faktiskt ägande, 2. Ställa krav på utjämning av skillnader i tillgång till privat företagsfinansiering och tilldelning av offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital) mellan kvinnor och män, 3. Ställa krav på könsuppdelad statistik vid utvärdering av tillgång till både privat företagsfinansiering och offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital), 4. Ställa krav på tillsyn av efterlevnad av jämställd tillgång till privat och offentlig företagsfinansiering mellan kvinnor och män, 5. Åtgärda skeva fördelningsnormer mellan branscher som varaktigt begränsar företagande kvinnors tillgång till offentlig företagsfinansiering, 6. Motverka inflytandet av genusstereotypa föreställningar vid finansiering av företagande kvinnor och män.

Kvinnors företagande är viktigt för ekonomisk jämställdhet, inflytande och näringslivets tillväxt

Kvinnor äger mindre än 30 procent av svenska företag, varav ca 38 procent av enskilda näringsverksamheter och 25 procent av aktiebolag, vilket även återspeglas i lägre näringsinkomster och kapitalinkomster¹. Enligt Jämställdhetsmyndigheten (2025:20) har kvinnor i genomsnitt 35 procent lägre näringsinkomster än män och enligt SCB (2021) har

¹ Jämställdhetsmyndigheten (2025:20). Fler sätt att främja kvinnors företagande. Kartläggning av åtgärder från andra länder för att främja kvinnors företagande. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/yznpk3h4/rapport-2025-20-fler-satt-att-framja-kvinnors-foretagande-2025-11-20.pdf>

kvinnor mer än 50 procent² lägre kapitalinkomster än män. Att öka andel kvinnors företagande är därför en viktig förutsättning för att uppnå ekonomisk jämställdhet och för att stärka näringslivets långsiktiga tillväxt, och för kvinnors möjlighet att delta i och bidra till näringslivets utveckling på lika villkor. Ledande befattningar i företag ger inflytandet över företagets strategiska beslutsfattande och tillgångar, vilket inkluderar både ägande och andra former av ledarskap exempelvis styrelseuppdrag, VD, olika nivåer av chefskap och expertkompetens. Kvinnors underrepresentation som företagsägare och ledare är därför ett strukturellt hinder för ekonomisk jämställdhet och för kvinnors inflytande i näringslivet i stort.

Att äga företag ska inte likställas med att leda företag

Med utgångspunkt i analyser av kvinnors företag och ekonomisk jämställdhet är det dock viktigt att särskilja ägande från andra former av ledande befattning eftersom ägande till skillnad från att leda avgör vem som har tillgång till och kontroll över företagets ekonomiska tillgångar. Ägande innebär det yttersta mandatet att fatta beslut om investeringar och företagets framtida inriktning, och ger därför även inflytande över hur ekonomiska värden skapas och fördelas över tid. Vidare ger ägande inflytande över orealiserade ekonomiska värden som byggs upp i företag över tid, vilket kan vara betydelsefullt även när ekonomiska värden inte realiserats som inkomst eftersom det utgör en grund för framtida kapitalinkomster, vid exempelvis aktieutdelning eller vid försäljning av företag. Kvinnors ägande är därför en grundläggande förutsättning för att stärka kvinnors tillgång till och inflytande över företags ekonomiska tillgångar och potential till ökade närings- och kapitalinkomster. Ägande ger därför makt att forma villkoren för strategiskt beslutsfattande och ekonomisk kapitaluppbyggnad och därigenom egen förmögenhet.

I analyser av kvinnors företagande används ofta olika mått för att beskriva kvinnors ägande. Ett återkommande problem är att ledande befattningar, exempelvis vd, styrelseledamot eller operativ företagsledare, används som approximationer för företagsägande, ofta med motiveringen att faktiska ägaruppgifter är svåra att tillgå och därmed jämföra. Men skillnaden mellan ägande och ledning är betydande eftersom ägande avgör vem som har rätt till framtida kapitalinkomster och vem som ytterst kontrollerar företags resurser medan ledande befattningar inte har sådana rättigheter, vilket gör approximationerna till felaktiga ersättningar för ägandemått. Problemet blir särskilt tydligt när slutsatser dras om ekonomisk jämställdhet eftersom kvinnor i högre grad är representerade i lednings- och styrelseroller än i ägande. Som ett exempel uppskattas andelen kvinnor med ledande befattningar i privata företag till närmare 40 procent³, samtidigt som kvinnors ägande uppgår till mindre än 30 procent. Om kvinnors företagande mäts och utvärderas enbart genom andelen kvinnor som är operativa ledare, vd eller styrelseledamöter kan företagandet och näringslivet framstå som mer jämställt än vad det är ur ett ägandeperspektiv.

Användandet av approximationer kan vidare relateras till begränsade möjligheter att på ett relevant och tillförlitligt sätt genomföra uppföljning och utvärdering av kvinnors faktiska ägande respektive ledande befattningar och däribland dra korrekta slutsatser om hur fördelning av offentlig företagsfinansiering fördelas sig till företag som ägs av kvinnor respektive män.

² SCB (2021:2). Kapitalinkomster 2019.

https://www.scb.se/contentassets/021d53d18de04880ad8ad118c69a68ad/he0110_2019a01_br_he50br2102.pdf

³ Ekonomifakta (2025). *Kvinnor i chefsposition*.

https://www.ekonomifakta.se/sakomraden/foretagande/naringslivet/kvinnor-i-chefsposition_1209568.html

SCB (2025). *Fortsatt ojäm könsfördelning bland ledande chefer*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2025/fortsatt-----ojamn-konsfordelning-bland-ledande-chefer/>

Könsuppdelad statistik behövs för utvärdering av offentlig företagsfinansiering

En grundläggande målsättning med offentlig företagsfinansiering är att bidra med utjämning och markandskompletterande finansiering till företag som bedriver verksamheter i branscher och regioner där tillgång till privat företagsfinansiering är begränsad. Vidare ska företagsfinansiering erbjudas på lika villkor till kvinnor och män, främja jämställdhet samt, säkerställa inkludering och icke-diskriminering på grund av kön⁴. Att säkerställa könsuppdelad statistik av mottagande företags ägande och ägarandelar, är därför av central betydelse för att möjliggöra systematisk uppföljning av tilldelad finansiering och dess effekter för kvinnors företagsägande och effekter på ekonomisk jämställdhet. Analyser av kvinnors företagande utan uppgifter om ägarförhållanden riskerar därför att, ur ett ekonomiskt jämställdhetsperspektiv, leda till begränsade utvärderingsmöjligheter, bristande kunskapsunderlag och låg träffsäkerhet i politiska interventioner.

Ytterligare omständigheter som försvårar slutsatser om ekonomisk jämställdhet i näringslivet är rapportering i termer av ”mixade team” som under senare år tillkommit för att inkludera delat ägande mellan kvinnor och män. Måttet ”mixade team” bidrar inte heller till att öka tydlighet i träffsäkerhet på grund av oklarheter i definitionen av mixade team. Mixade team kan exempelvis tolkas som att minst en kvinna eller minst en man ingår i företagets ägargrupp, ledningsgrupp och/eller i styrelsen, vilket även det är ett exempel på hur ägarroller ersätts eller likställs med ledningsroller på ett felaktigt sätt, samt att skillnader i inflytande och beslutsmandat mellan könen i mixade team osynliggörs. Genom att fokusera på ägande och ägandeandelar vid analys av ”mixade team” kan det tydligare utvärderas hur offentlig företagsfinansiering faktiskt fördelats mellan företagande kvinnor och män, och därmed synliggöra i vilken utsträckning offentlig finansiering bidragit till utveckling och synliggöra effekter av politiska interventioner med utgångspunkt i en mer rättvisande och träffsäker grund.

Ytterligare omständigheter som försvårar tolkning av redovisade insatser av statliga myndigheter är att myndighetsrapporter med könsuppdelade analyser tenderar att uppvisa stor variation av definitioner och benämning av mottagande företags juridiska företagsform. Ett vanligt förekommande exempelvis är att hänvisa till ”egenföretagare”⁵, som saknar jämförelse med juridiska företagsformer angivna av bolagsverket, och därmed skapas osäkerhet kring vilken företagsform som faktiskt avses. ”Ensamföretagare” kan tolkas som ett företag med en eller inga anställda, och relateras till både enskild näringsverksamhet och aktiebolag vilket försvårar analys och jämförelser. Vidare, genom tillämpning av olika grupperingar av företagsformer, exempelvis rapportering per enskild företagsform eller per summan av samtliga företagsformer vid rapportering försvåras analys och uppföljning ytterligare, vilket bidrar till att minska jämförbarhet och minska transparens.

Därför behövs förbättrad möjlighet att revidera myndigheters och andra finansiella aktörers fördelning av företagsfinansiering baserat på kön. För att möjliggöra för sådan revision behövs skarpare och tydligare krav ställas på systematisk registrering av data och analys av standardiserade mått och mätmetoder följt av transparent redovisning av fördelningsmönster och effekter på ekonomisk jämställdhet i näringslivet. Idag brister sådan registrering, analys och rapportering hos samtliga statliga myndigheter som har i uppdrag att främja näringslivet

4 Vinnova (2020). *Nationella regionalfondsprogrammet 2021-2027*.

<https://www.vinnova.se/contentassets/700f917aa72f4019a6fe137a28779710/2020-01957-slutrapport.pdf>

5 Jämställdhetsmyndigheten (2025:20). Fler sätt att främja kvinnors företagande. Kartläggning av åtgärder från andra länder för att främja kvinnors företagande. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/yznpk3h4/rapport-2025-20-fler-satt-att-framja-kvinnors-foretagande-2025-11-20.pdf>

tillväxt och utveckling, genom tilldelning av offentlig företagsfinansiering. Genom att införa krav på att analys av kvinnors företagande ska baseras på faktiskt ägande och könsuppdelad statistik förbättras både relevans och tillförlitligheten i myndigheters utvärdering av genomförda insatser, liksom analys av tilldelning av offentlig företagsfinansiering fördelat på företagande kvinnor och män och dess effekter för kvinnors företagande och ekonomisk jämställdhet.

Rekommenderade åtgärder:

1. Ställa krav på att myndigheters analys av kvinnors företag baseras på faktiskt ägande:

- a) Inom samtliga statliga myndigheter som fördelar offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital⁶), säkerställa att i) analyser av kvinnor och mäns företagande bygger på faktiskt ägande, och fördelning av ägarandelar vid exempelvis deläggande av aktiebolag, så att företagande baserat på ägande kan mätas på ett tillförlitligt och enhetligt sätt, och ii) analyser av kvinnor och mäns företagande använder vedertagna definitioner av juridiska företagsformer, exempelvis aktiebolag, enskild näringsverksamhet m.fl. angivna av bolagsverket. Av central betydelse är att använda enhetliga definitioner så att data och analyser kan jämföras systematiskt över myndighetsgränser och över tid. Ägande ska inte likställas med ledande befattningar och operativt ansvar eftersom det ena måttet inte kan ersätta det andra och ger olika indikationer om kvinnors makt, delaktighet och inflytande i näringslivet. Ägande avgör rätt till framtida kapitalinkomster och yttersta makt och inflytande över företags resurser och därmed möjlighet att forma villkoren för beslutsfattandet i näringslivet, medan ledande befattningar saknar sådana rättigheter. Ledande befattning bör analyseras i sin egen rätt relaterat till strategiskt och operativt beslutsfattande, representation och inflytande i kvinnor och mäns företag vilket inte utesluter eller ersätter analys av ägande. Syftet med åtgärden är att registrera och analysera könsuppdelad statistik över ägande, ägarandel och juridisk företagsform tydligt åtskilt från ledande befattningar, för att synliggöra och utvärdera hur statliga myndigheter genom offentlig företagsfinansiering faktiskt påverkar ekonomisk jämställdhet och kvinnors företagande.
- b) Inom samtliga statliga myndigheter som fördelar offentlig finansiering (lån, bidrag och riskkapital) ställa krav på konsekvent och enhetlig definition av delägarskap och ägarandel uppdelat på kön och företagsform för systematisk registrering av könsuppdelad information. Målsättningen bör vara att tillämpa en konsekvent klassificering av deläggande mellan kvinnor och män över myndighetsgränser. Ett förslag till klassificering av deläggande som undviker otydligheter förknippade med exempelvis tillämpning av "mixade team" är att klassificera företag som i) helägda av kvinnor respektive män, ii) majoritetsägda av kvinnor respektive män, iii) minoritetsägda av kvinnor respektive män, och iv) jämställt ägda av kvinnor och män. Syftet med åtgärden är att förbättra analys och uppföljning av hur finansiering fördelas mellan kvinnors och mäns företagande. Vidare är syftet att förbättra analys för ökad jämförbarhet i rapporterade utfall, ökad transparens och relevans i information som tillhandahålls för målet ekonomisk jämställdhet för att korrekta slutsatser om effekter på ekonomisk jämställdhet ska kunna dras av olika offentliga insatser. Många statliga myndigheter, exempelvis Tillväxtverket och Vinnova m.fl., samlar redan idag in uppgifter om ägarförhållanden i de företag som mottar offentligt finansierat företagsstöd, lån och

⁶ Riskkapital avser ägarkapital som investeras i företag i utbyte mot ägarandel.

riskkapital, men med bristfällig jämförbarhet i rapporterad könsuppdelad statistik. Kompletterande informationsinhämtning av könsuppdelad information av ägande och ägarandelar bör därför kunna integreras i ordinarie strukturer och ske omgående.

Snedvriden tillgång till finansiering för företagande kvinnor och män

Finansiering är en grundförutsättning för entreprenörskap⁷. Trots detta visar omfattande forskning att kvinnor systematiskt möter större strukturella hinder än män i hela finansieringskedjan, från banker och offentlig bidragsfinansiering till privat och offentligt riskkapital. Dessa skillnader har dessutom visat sig bestå över tid, vilket innebär att strukturella hinder fortsätter reproducera sig och policyinsatser varit otillräckliga för att mildra och åtgärda hinder⁸.

Bankfinansiering föredras ofta av entreprenörer och banker är den mest centrala externa finansiären för entreprenörer⁹. Forskningsstudier visar dock robusta och systematiska mönster över tid där banker oftare avslår kvinnors företagslån än mäns¹⁰. När kvinnor väl beviljas lån är de vanligtvis mindre, dyrare genom högre räntesatser, och förenade med högre krav på säkerheter jämfört med män som beviljas företagslån¹¹. Sådan systematik har även visats när kvinnors och mäns företag är jämförbara¹².

Liknande mönster återkommer inom privat riskkapital¹³. Trots att kvinnor äger omkring en tredjedel av Sveriges företag får företag som enbart ägs av kvinnor enligt uppskattningar endast 1–2 procent av allt privat riskkapital¹⁴. Så kallade ”mixade team”, där minst en kvinna eller minst en man ingår i ägarteamet erhåller omkring 8-10% av privat riskkapital. Det innebär att runt 90 procent av det privata riskkapital som årligen investeras tillfaller företag som enbart ägs av män, vilket speglar en extremt snedfördelad resursallokering. Internationella studier bekräftar motsvarande könsmönster i riskkapitalinvesteringar¹⁵.

Offentligt finansierat riskkapital följer samma snedvridande fördelningsmönster. Under perioden 2014-2020 investerades inom ramarna för europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Tillväxtverkets riskkapitalförvaltningsmandat, totalt 1,9 miljarder kronor varav 6,8 procent investerades i företag som ägs av kvinnor, vilket under efterföljande period fram till 2024-12-31, motsvarade 5,6%¹⁶, vilket visar en påfallande skevhet och att det inte skett någon förändring i positiv riktning för företagande kvinnors tillgång till offentligt riskkapital. Investeringar med offentligt finansierat riskkapital, där Almi Invest utgör en central aktör,

⁷ Anton & Bostan, 2017; Cassar, 2004; Timmons & Bygrave, 1986

⁸ Malmström et al., 2024

⁹ Berger & Udell, 2006; Black & Strahan, 2002

¹⁰ t.ex. Cowling et al., 2020; Eddleston et al., 2016; Malmström et al., 2024; Muravyev et al., 2009; Malmström & Wincent, 2018

¹¹ Bellucci et al., 2010; Carter et al., 2007; Coleman & Robb, 2009; Wu & Chua, 2012; Malmström et al., 2024; Mascia & Rossi, 2017

¹² Marlow & McAdam, 2013

¹³ För exempel på privata riskkapitalbolag, se listade medlemmar vid branschorganisationen Swedish Private Equity & Venture Capital Association hemsida, www.svca.se

¹⁴ EIB (2022). *Kvinnliga företagare är vår bästa möjlighet*. <https://www.eib.org/en/stories/investment-in-women-entrepreneurs?lang=sv>; Unconventional ventures (2023). *THE FUNDING REPORT. THE UNTAPPED POTENTIAL IN THE NORDIC STARTUP ECOSYSTEM AND BEYOND*. <https://report2023.unconventional.vc/>

¹⁵ European Investment Bank, 2022; Brush et al., 2002; Malmström et al., 2024b

¹⁶ Tillväxtverket (2025). *En kort analys av genusfördelningen hos riskkapitalprojekten inom ramen för ERUF med avseende på programperioderna 2024-2020 och 2021-2027*.

kräver därtill medfinansiering av privat riskkapital till minst lika villkor (enligt principen om *pari passu*), vilket enligt Tillväxtverket uppgick till mer än fem gånger offentligt finansierat riskkapital¹⁷. Kombinationen offentligt och privat riskkapital kan därför liknas vid en hävstångseffekt som ytterligare förstärker och utökar finansieringsgapet mellan företagande kvinnor och män och förstärker den ekonomiska ojämställdheten i näringslivet.

Även inom andra former av offentlig företagsfinansiering, som enligt EU:s regelverk ska bidra till att utjämna skillnader i tillgång till företagsfinansiering mellan kvinnor och män visar svenska mätningar omfattande och varaktiga skillnader. Studier visar att företagande kvinnor i högre utsträckning än män får avslag på sina ansökningar¹⁸, och när det gäller tilldelning visar en rapport genomförd av Tillväxtverket på så låga nivåer som att endast 10% av beviljat företagsstöd tilldelats företagande kvinnor under perioden 2022-2024¹⁹. Kvinnor ansöker i genomsnitt om lägre belopp, men beviljas trots detta lägre andel av det ansökta beloppet än män, dvs en lägre beviljandegrad av ansökt belopp²⁰. Samtidigt utgör offentlig företagsfinansiering en omfördelning av skattemedel från både kvinnor och män vilket också kan ses som ett argument till att företagande kvinnor och män borde ta del av offentlig företagsfinansiering i lika stor omfattning. Stödåtgärder som syftar till att stärka entreprenörers möjligheter till egen försörjning och bidrag till samhällsutveckling kan knappast motivera en förstärkning av den skeva tillgången till finansiering som konsekvent råder inom privata kapitalmarknader.

Bristen på tillgång till företagsfinansiering för företagande kvinnor avspeglas i att företagande kvinnor upplever större svårigheter att få finansiering till sina företag än företagande män, trots liknande ansträngningar mellan företagande kvinnor och män att ansöka om finansiering²¹ och trots att de ansökningar som företagande kvinnor skickat till finansiärer inte skiljer sig från företagande mäns ansökningar²². Därtill har studier visat att företag som ansökt om finansiering och som drivs av kvinnor inte skiljer sig från företag som drivs av män vad gäller företags tillväxt, prestation, resurser eller riskvillighet.²³ Sammantaget visar forskning att återkommande erfarenheter av avslag, lägre beviljandegrad, samt signaler om att kvinnor är underrepresenterade mottagare av offentlig företagsfinansiering riskerar att resultera i kvinnors rationella överväganden att helt eller delvis avstå från företagsutveckling och expansionsmöjligheter genom att avstå från att söka finansiering, särskilt när dessa erfarenheter sprids och bekräftas inom företagarens professionella nätverk²⁴.

Parallellt till detta existerar det tysta normer bland finansiella aktörer som de förhåller sig till i fördelning av offentlig företagsfinansiering. Normen omfattar eftersträvan av proportionell fördelning av offentlig finansiering, där 70% av offentlig finansiering bör tillfalla företagande män och 30% tillfalla företagande kvinnor. Normen baseras på antagandet att nuvarande könsfördelning bland företagarebeståndet i Sverige ska reflekteras i fördelning av offentlig finansiering för att rättvis fördelning har uppnåtts. Men för ekonomisk jämställdhet i näringslivet

17 Tillväxtverket (2025). *Statusrapport Genomförande av finansiella instrument per riskkapitalfond för programperioden 2014-2020*.

1818 Malmström et al., 2018; Malmström et al., 2017a

19 Tillväxtverket (2025). *Samverkan för hållbar utveckling. Utveckling av de regionala företagsstöden och projektverksamhet avseende jämställdhet, integration och miljö, inklusive klimat*.

20 Malmström et al., 2017a

21 Brush, Carter, Gatewood, Greene & Hart, 2006; Eddleston et al., 2016; Orser, Riding & Manley, 2006; Verheul & Thurik, 2001

22 Malmström et al., (2020)

23 Malmström et al., 2018; Brush et al., 2001; Gatewood et al., 2009)

24 Se exempevlis Kon & Storey (2003)

behöver den normen förkastas. Problemet är att fördelningsnormen befäster nuvarande fördelningsstruktur och företagsbestånd. För att förändra skev könsfördelningen i tillgång till företagsfinansiering och öka kvinnors företagande i företagsbeståndet behöver mer finansiering tillfalla företagande kvinnor än män för att verka för jämnare tillgång till företagsfinansiering i näringslivet, och verka för en jämn könsfördelning bland svenska företagsbeståndet och därmed också verka i riktning mot målet ekonomisk jämställdhet i näringslivet. Då krävs ett normskifte från att idag varaktigt och långsiktigt premiera företagande män i fördelning av offentlig finansiering, till att premiera företagande kvinnor. Då kan offentlig finansiering fungera som ett utjämnande verktyg mot den skeva tillgången till privat finansiering. Därför behöver normer som idag premierar mäns företagande med offentlig finansiering förändras till att premiera kvinnors företagande.

Rekommenderade åtgärder:

2. Ställa krav på utjämning av skillnader i tillgång till privat företagsfinansiering och tilldelning av offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital) mellan kvinnor och män:

- a) Villkora att offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital) som tilldelas av statliga myndigheter i högre utsträckning ska tillfalla företagande kvinnor än företagande män inom alla programområden och samtliga genomförandeaktiviteter och insatser i syfte att offentlig företagsfinansiering ska fungera utjämnande och marknadskompletterande och därmed motverka den rådande könsdiskriminering som systematiskt begränsar företagande kvinnors tillgång till privat och offentlig företagsfinansiering. Ett rimligt fördelningsmål kan förslagsvis vara att 70% av offentlig finansiering tilldelas företagande kvinnor och 30% tilldelas företagande män, vilket skulle motsvara en omvänd norm jämfört med hur sådan finansieringsnorm ter sig idag. Det kan kräva att villkor om privat medfinansiering för beviljande av offentlig finansiering (där så är aktuellt) omformas eller tas bort för att motverka att den snedvridna och könsdiskriminerande tillgången till privat företagsfinansiering för företagande kvinnor även bidrar till begränsad tillgång till offentlig företagsfinansiering och därigenom fungerar ytterligare könsdiskriminerande mot företagande kvinnors totala tillgång till företagsfinansiering.
- b) Säkerställa att statliga myndigheter (Tillväxtverket, Vinnova, Energimyndigheten, Jordbruksverket m. fl.), inom ramarna för nationella och regionala utvecklingsfonder, i programvillkor, upphandlingsunderlag och övriga styrdokument ställer krav på att offentlig företagsfinansiering ska följa villkor enligt rekommendation 2a för att inte enbart tillgängliggöra offentlig företagsfinansiering utan även tilldela företagande kvinnor finansiering enligt ställda villkor. Det kan kräva att utlysningstexter aktivt inkluderar målsättningar och förväntade effekter om att dels ökad andelen företag som startas och ägs av kvinnors, och att öka tilldelning av företagsfinansiering och investeringar i företag som ägs och drivs av kvinnor. Syftet är att de aktörer som statliga myndigheter upphandlar tydligare ska avkrävas efterlevnad enligt upphandlade villkor och därigenom uppvisa att de genom sina upphandlade uppdrag verkar för ekonomisk jämställdhet i näringslivet.

3. Ställa krav på könsuppdelad statistiskt vid utvärdering av tillgång till både privat företagsfinansiering och offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital):

- a) Införa krav på att statliga myndigheter som fördelar offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital) ska redovisa könsuppdelad fördelningsstatistik för ägande, ägarandelar och företagsform, av företag som ansökt och tilldelats offentlig företagsfinansiering. Tidpunkt för registrering och analys av ägarandelar för könsuppdelad fördelningsstatistik kan med fördel utgöra beslutstillfället eftersom könsfördelning av ägarandelar naturligt förändras efter beslutstillfället vid tillskott av nytt ägarkapital via nya delägare. Syftet med åtgärden är att möjliggöra systematisk uppföljning och utvärdering av utfall och effekter för kvinnors företagande samt efterlevnad av jämställd tillgång till offentlig företagsfinansiering.
- b) Införa krav på att statliga myndigheter som fördelar offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital) ska redovisa könsuppdelad fördelningsstatistik för ledande befattningar av företag som ansökt och tilldelas offentlig företagsfinansiering. Tidpunkt för registrering och analys av könsuppdelad fördelningsstatistik av ledande befattningar kan med fördel utgöra beslutstillfället eftersom könsfördelning av ledande befattningar kan förändras efter beslutstillfället vid organisatorisk tillväxt och utveckling till följd av kapitaltillskottet. Syftet med åtgärden är att möjliggöra systematisk uppföljning och utvärdering av utfall och effekter för kvinnors företagande samt efterlevnad av jämställd tillgång till offentlig företagsfinansiering.

4. Ställa krav på tillsyn av efterlevnad av jämställd tillgång till privat och offentlig företagsfinansiering mellan kvinnor och män

- a) Ge Finansinspektionen i tillsynsuppdrag att säkerställa att de finansiella aktörer som står under Finansinspektionens tillsyn ska tillhandahålla Finansinspektionen analyser av fördelning av företagsfinansiering, och dess villkor uppdelat mellan ägarandelar och kön samt företagsledning (VD, styrelse) och kön för att säkerställa regelefterlevnad av exempelvis EU direktiv som Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) och Europeiska bankmyndigheten (EBA) samt andra finansiella regelverk om social hållbarhet. För kreditgivare kan det innebära att tillhandahålla analyser av fördelning av kortfristiga lån och långfristiga lån samt andra bankkrediter, räntevillkor, avbetalningstid, utnyttjade av säkerheter, riskbedömning²⁵ uppdelat mellan kön på företagsägare samt kön på företagsledare. För riskkapitalinvestorer kan det innebära att tillhandahålla analyser av värderingar och genomförda investeringar utifrån dels kön på ägare och ägarandelar samt dels företagsledning (VD, styrelse) och kön. Syftet med åtgärden är att tillsynen ska kunna synliggöra snedvridande strukturer i tillgång till företagsfinansiering mellan företagande kvinnor och män och skärpa regelefterlevnad genom att ställa krav på åtgärder vid systematisk avvikelse samt ge kännedom om könsmönster i privata kapitalmarknaden för att offentlig finansiering ska kunna verka marknadskompletterande.
- b) Av regeringen utse tillsynsmyndighet och tillsynsuppdrag för att säkerställa att samtliga myndigheter, organisationer och aktörer som hanterar och tilldelar offentlig företagsfinansiering tillhandahåller analyser av fördelad företagsfinansiering och dess villkor uppdelat mellan ägarandelar och kön samt företagsledning (VD, styrelse) och kön för att säkerställa efterlevnad marknadskompletterande uppdrag, främjande av jämställdhet och tilldelning på lika villkor mellan kvinnor och män.

²⁵ Se sidorna 12–17 för mer bakgrund till riskbedömning

Det innebär att införa obligatorisk och frekvent rapporteringsskyldighet för statliga myndigheter (Tillväxtverket, Vinnova, Energimyndigheten, Jordbruksverket m. fl.) av könsuppdelad statistik för hela finansieringsprocessen inkluderande ansökningsmönster mellan könen, ansökt belopp fördelat mellan könen, beslut om avslag/beviljanden mellan könen, och fördelat belopp och villkor mellan könen för transparent och analyserbar rapportering för att säkerställa regelefterlevnad utifrån gällande regelverk om social hållbarhet och jämställdhet.

Syftet med åtgärden är att tillsynen ska kunna synliggöra snedvridande strukturer i tillgång till företagsfinansiering mellan företagande kvinnor och män och skärpa regelefterlevnad genom att ställa krav på åtgärder vid systematisk avvikelser, samt därtill utveckla relevanta och träffsäkra policyinterventioner för ökad ekonomisk jämställdhet i näringslivet. Syftet är vidare att stärka tillsynen av marknadskompletterande kapitalfördelningskrav av offentlig företagsfinansiering, däribland lika tillgång och jämställd tilldelning mellan kvinnor och män, samt ställa krav på åtgärder vid systematiska avvikelser och införa sanktioner vid återkommande bristande efterlevnad, exempelvis genom återbetalningskrav om tilldelade offentliga medel.

Effekter av finansieringsgap för företagande kvinnor och tillväxt

Skevheter i tillgång till finansiering mellan företagande kvinnor och män innebär att den ekonomiska potentialen hos företag som drivs av kvinnor begränsas och begränsar ekonomin i stort²⁶. Bristen på finansiering utgör därför också ett betydande hinder för tillväxt. Exempelvis rapporteras hög tillväxtvilja bland en majoritet av svenska små och medelstora företag, däribland företag verksamma inom både kvinnodominerade branscher och branscher med jämställd könsfördelning så som hotell och restaurang där 95 procent av företagen vill växa, inom handel vill 83 procent av företagen växa och inom utbildning vill 72 procent av företagen växa²⁷. Begränsad tillgång till finansiering medför därför begränsade möjligheter att investera för tillväxt och agera i enlighet med tillväxtvilja vilket begränsar, expansion och lönsamhet för företagande kvinnor i Sverige. Utan tillgång till finansiering kan företag som drivs av kvinnor och kvinnodominerade branscher svårtligen förnyas, förbättras, eller effektiviseras. Det påverkar även lönsamhetsmarginaler och tillväxtmöjligheter i kvinnors företag och ekonomisk jämställdhet i näringslivet.

Branschskillnader i offentlig företagsfinansiering: Mansdominerade branscher premieras

Ur ett branschperspektiv tillhandahålls offentlig företagsfinansiering som premierar mäns företagande i mansdominerade branscher. En analys av fyra svenska myndigheter, Tillväxtverket, Vinnova, Energimyndigheten och Arbetsförmedlingen, alla med uppdrag att främja nyföretagande, innovation och tillväxt, visar systematiska finansieringsfördelar för företagande män. I samtliga branscher under hela perioden 2015–2020 erhöll företagande män mest offentlig företagsfinansiering. Analys av andel beviljad finansiering visar att där skillnaden var som störst mellan företagande kvinnor och män var beviljandegraden nära

²⁶ Guzman & Kacperczyk, (2019) Welsh et al., (2016)

²⁷ Företagens villkor och verklighet (Tillväxtverket, 2023)

dubbelt så hög för män jämfört med kvinnor²⁸. Därtill var mansdominerade branscher de största mottagarna av offentlig företagsfinansiering totalt sett. Kvinnodominerade branscher erhöll lägst andel av offentlig företagsfinansieringen, både avseende beviljade ansökningar och beviljade medel²⁹. Mansdominerade branscher beviljades också högst andel av ansökt företagsfinansiering, det vill säga högst beviljandegrad³⁰. Dessa mönster förändrades inte under perioden, trots att myndigheterna arbetat med jämställdhetsintegrering och trots att Tillväxtverkets strategi ”Öppna upp” från 2015 uttryckligen syftade till att inkludera branscher som tidigare fallit utanför normer för offentlig företagsfinansiering och företagsfrämjande stöd, branscher som i stor utsträckning är kvinnodominerade.

Företagande kvinnor och män i mansdominerade branscher

Företagande kvinnors val av bransch för etablering av företag överensstämmer ofta inte med de branscher som privata och offentliga finansiärer tenderar att fokusera på³¹. Män etablerar sina företag i högteknologiska branscher, så kallade STEM-företag där investeringar i forskning och utveckling är omfattande och där intäktsmöjligheterna bedöms som stora. Kvinnors företagande i samma branscher är fortfarande lågt³². Men när kvinnor startar och driver STEM-företag så visar studier att företagande kvinnor erhåller betydligt mindre finansiering och betydligt lägre företagsvärderingar än män. Studier visar också att investerare uppvisar större intresse att investera i STEM-företag när företagets VD är en man och ett betydligt lägre intresse när en kvinna är VD³³, vilket understryker den könskodning som präglar branscher och har betydelse i finansiärers beslut.

Upprepade forskningsstudier visar också att finansiärers beslut i hög grad baseras på om de upplever överensstämmelsen mellan företagarens kön och den bransch där företaget är verksamt³⁴. Företagande kvinnor verksamma i mansdominerade branscher ses könsstereotyp som mindre passande i entreprenörsrollen och anses därför ha lägre potential att lyckas och får därför mindre finansiering till lägre värdering. Kvinnor förväntas generellt vara mindre kompetenta än män inom mansdominerade områden. Den upplevda bristen på överensstämmelse mellan förväntningar på kvinnors egenskaper och de krav som anses

²⁸ Inom kvinnodominerade branscher var exempelvis beviljandegraden för företagande kvinnor endast 12,2% medan för män var den 22,6% hos Vinnova. Motsvarande skillnad noterades hos Energimyndigheten där beviljandegraden för kvinnor var 23,0% och för män 39,5% (Malmström & Wincent, 2021).

²⁹ Vinnova fördelade 76,5% till mansdominerade branscher, 15,3% till branscher med jämn könsfördelning, och 8,2% till kvinnodominerade branscher. Tillväxtverket fördelade 87,4% av transportstöd till mansdominerade branscher, 1% till branscher med jämn könsfördelning, och 0% till kvinnodominerade branscher. Därtill fördelade Tillväxtverket finansiering inom regional utvecklingspolitik där 63,3% tillföll mansdominerade branscher, 35,7% till branscher med jämn könsfördelning och 0,9% till kvinnodominerade branscher. Energimyndigheten visar ett undantag från övriga myndigheters fördelningsmönster där branscher med jämn könsfördelning erhåller mest finansiering. Dock uppvisade ingen av myndigheterna mest stöd till kvinnodominerade branscher (Malmström & Wincent, 2021).

³⁰ Exempelvis visas att beviljandegraden i Vinnova var 40,3% i mansdominerade branscher, 38,8% i branscher med jämn könsfördelning och 23,6% i kvinnodominerade branscher. Den systematiska fördelningen av kapital var i de flesta fall omkring 30% till kvinnor och 70% till män men varierande mellan myndigheterna. Fördelningen av kapital varierade där den högsta variation var så mycket som 98,8% till män och 1,0% till kvinnor, till en mer jämn, men dock lägre fördelning till kvinnor 41,4% och 56,8% till män (Malmström & Wincent, 2021).

³¹ Greene et al., 2001; Lins & Lutz, 2016; Poczter & Shapsis, 2018

³² Schillo och Ebrahimi (2022)

³³ Macchione et al. (2022)

³⁴ Kanze et al., 2020; Liao et al., 2023; Macchione et al., 2022

nödvändiga för framgång inom mansdominerade branscher utgör grunden för finansiärers negativa bedömningar av kvinnor som påverkar hur finansiärer beaktar information som förmedlas av kvinnor³⁵.

Mäns företag däremot uppnår samma finansieringsnivåer och värderingar oavsett om de verkar inom mans- eller kvinnodominerade branscher.³⁶ Företagande män uppfattas generellt som att de naturligt passar entreprenörsrollen när de söker finansiering och har därför inget hinder som behöver kompenseras för beroende på vilken bransch de verkar inom.

Företagande kvinnor och män i kvinnodominerade branscher

Finansiärer är mindre benägna att nedvärdera företagande män som etablerar företag i kvinnodominerade branscher, vilket beror på överensstämmelse mellan män och de egenskaper som uppfattas som nödvändiga för att vara en framgångsrik entreprenör eller ledare generellt och män kan därför gynnas av att driva företag inom kvinnodominerade branscher³⁷. När kvinnor driver företag inom kvinnodominerade branscher där de är välrepresenterade och uppfattas passa in, kan branschtillhörigheten förbättra kvinnors tillgång till finansiering³⁸. Studier har visat att investerare tenderar att missgynna kvinnor i mindre utsträckning när de är verksamma inom kvinnodominerade branscher³⁹. Investerare tenderar dock att utvärdera företagande kvinnors och mäns egenskaper olika så att likvärdiga egenskaper viktas mer positivt för män än för kvinnor. Exempelvis har en studie visat att riskkapitalister värderar en mans erfarenhet från den mansdominerade petroleumindustrin högre än en kvinnas motsvarande erfarenhet från den kvinnodominerade spa- och fitnessindustrin, trots att båda entreprenörerna utvecklade affärsidéer inom fitness- och hälsobranschen.⁴⁰

Offentlig företagsfinansiering till kvinnodominerade branscher behövs

Då tillgång till offentlig företagsfinansiering för företagande kvinnor är ett politiskt verktyg att åtgärda skevheter mellan företagande kvinnors och mäns tillgång till finansiering behöver fördelning av offentlig finansiering mellan branscher beaktas för ekonomisk jämställdhet i näringslivet. En ytterligare viktig effekt av att åtgärda sådana skevheter mellan branscher är att potentialen till innovation och hållbar tillväxt kan stärkas inom fler branscher, vilket kan öka tillväxt och bidra till samhällsomställning. Idag matchar mäns företagande i mansdominerade branscher i högre utsträckning de utlysningar och villkor som ställs för offentliga finansieringsformer, vilket förstärker de ojämställda ekonomiska villkoren i näringslivet. Därför behöver myndigheters uppdrag omformuleras så att utlysningar kan utformas och villkor kan sättas för att offentlig finansiering ska kunna omriktas till kvinnodominerade branscher. Normer i hur utlysningar formuleras och villkor stipuleras behöver också göras om för att kvinnors företagande i både kvinnodominerade och mansdominerade branscher ska passa in. Det kräver omtag från början kring vem, vad och var som står för potential till innovation, företagstillväxt och samhällsomställning.

³⁵ Heilman och Caleo, (2018)

³⁶ Kanze et al. (2020)

³⁷ Tak et al., 2019; Kanze et al., 2020

³⁸ Kanze et al., (2020)

³⁹ Ewens & Townsend, (2020) Jetter & Stockley, (2023)

⁴⁰ Alsos och Ljunggren (2017)

Rekommenderade åtgärder

5. *Åtgärda skeva fördelningsnormer mellan branscher som varaktigt begränsar företagande kvinnors tillgång till offentlig företagsfinansiering*
 - a) Säkerställa att statliga myndigheter (inkluderade Tillväxtverket, Vinnova, Energimyndigheten, Jordbruksverket m. fl.) som fördelar offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag riskkapital) utformar sina utlysningar och finansieringsformer så att de bidrar till mätbara och utjämnande effekter i rådande könsskillnader i tillgång till privat företagsfinansiering. Exempelvis genom att säkerställa att statliga myndigheter tillämpar jämställdhetsintegrerade utlysningsskriterier, bedömningskriterier och tillhandahåller riktade finansieringsmöjligheter till företagande kvinnor, kvinnodominerade och jämställda branscher, för att öka relevansen och möjligheten för företagande kvinnor att söka offentlig företagsfinansiering. Syftet är att öka företagande kvinnors möjlighet att överensstämja med kriterierna för utlysningar och finansieringsformer och därigenom kunna ansöka om offentlig företagsfinansiering och minska inflytandet av könsstereotypa föreställningar. Ett grundproblem idag är den norm som gör att myndigheters utlysningar om offentlig finansiering till företag och innovation i huvudsak riktar sig mot mäns företagande i mansdominerade branscher. Det kan härledas till antagande som kan sakna saklig grund, att innovation och tillväxt endast sker eller behövs i mansdominerade branscher. Ställ därför även krav på att statliga myndigheters utlysningar ska riktas i lika hög utsträckning till kvinnodominerade branscher som mansdominerade branscher och att offentlig företagsfinansiering ska tillfalla kvinnodominerade branscher i lika hög omfattning som mansdominerade branscher, dvs jämn fördelning av finansiella resurser. Syftet är att ge branscher lika förutsättningar för innovation och tillväxt. Det innebär att regeringen behöver omformulera myndigheters uppdrag genom att tydligt uppdra statliga myndigheter att omformulera utlysningar, finansieringserbjudanden och villkor för att i lika hög utsträckning riktas mot kvinnodominerade branscher som mansdominerade branscher för att eftersträva lika ekonomisk makt och inflytande i samhället och därigenom målet ekonomisk jämställdhet i näringslivet.
 - b) Säkerställa att branscher mäts och följs upp baserad på vedertagna bransch kategorier, med standardiserade kategoriseringsmetoder tex SNI- koder, för att enhetliga mätsystem används av olika statliga myndigheter och andra offentliga aktörer, exempelvis vid Tillväxtverket, Almi Invest, Tillväxtanalys, Energimyndigheten, Vinnova och Arbetsförmedlingen, för möjlighet till jämförande analyser och identifiering av övergripande strukturer i myndigheters fördelning av resurser och kapital mellan kvinnodominerade och mansdominerade branscher. Med andra ord, analyser baserade på branscher som yrkesmässigt är kvinnodominerade och mansdominerade samt branscher som kvinnor och män dominerar i som företagsägare, ägarandel av företag, samt företagsledare. Det innebär även kravställning på att enhetlig och korrekt mätning och återrapportering ska ske, vilket behövs för att säkerställa att policyinterventioner gynnar näringslivet för ekonomisk jämställdhet mellan branscher.

Bakomliggande orsaker till att män får mer finansiering än kvinnor – genusstereotypa föreställningar

Även om finansiärers beslutsprocesser formellt utgår från strukturerad information, såsom redovisningsdata och information om säkerheter, bygger bedömning av förmåga att återbetala företagslån eller förmåga att skapa avkastning på investerat kapital i hög grad på bedömning av entreprenörers förmåga att nå uppsatta mål. Finansiärer gör då antaganden om entreprenörens framtida agerande och kompetens, vilket skapar utrymme för inflytande av subjektiva uppfattningar och genusstereotypa föreställningar⁴¹. Dessa föreställningar kan påverka hur finansiärer tolkar samma information beroende på vem entreprenören är, vilket i sin tur påverkar deras bedömning av förmågor och beslut om finansiering⁴².

Studier om föreställningar som människor har visar att kön är en grundläggande kategoriseringsmekanism som aktiveras automatiskt för att tolka och värdera andra individer⁴³. Entreprenörens kön utgör därför en central grund när finansiärer ska bedömas entreprenörens förmåga att uppfylla framtida mål, särskilt i situationer präglade av osäkerhet, vilket gör kön till en inflytelserik faktor även i finansiärers formella och professionella beslutsmiljöer⁴⁴. Entreprenörers kön åtföljs av genusstereotypa föreställningar som dikterar förväntade egenskaper och beteenden. Kvinnor förväntas uppvisa så kallade ”kommunala” egenskaper, såsom omtänksamhet, hjälpsamhet och vårdande beteenden, medan män förväntas uppvisa ”agentiska” egenskaper, som beslutsamhet, dominans, ambition och självständighet⁴⁵. Dessa föreställningar påverkar även vilka yrken som anses passa kvinnor och män. Yrken där ”kommunala” egenskaper förväntas omfattar områden som skola, vård, och omsorg som associeras starkare med kvinnor⁴⁶. I kontrast förknippas yrken, där ”agentiska” egenskaper förväntas, som polis, medicin och entreprenörskap tydligare med män⁴⁷. Framgångsrikt entreprenörskap kopplas ofta till egenskaper som innovationsförmåga, autonomi, proaktivitet, konkurrensmässig aggressivitet och risktagande⁴⁸, egenskaper som i stor utsträckning matchar förväntningar på mäns ”agentiska” egenskaper. Förväntningar om entreprenörsegenskaper aktiverar därför automatiskt positiva förväntningar på män, men inte på kvinnor. Kvinnor uppfattas istället som att de inte överensstämmer med sådana egenskaper.

I populärkultur och institutionella sammanhang framställs entreprenörrollen systematiskt med ”agentiska” entreprenörsegenskaper⁴⁹. De flesta framstående entreprenörsförebilder som porträtteras i medier är män, vilket bidrar till att förstärka föreställningar om entreprenörskap som maskulint kodat⁵⁰. Det bidrar till att ”agentiska” entreprenörsegenskaper anses passa män och är djupt rotade och reproduceras på samhällsnivå och bildar en normativ referensram som även finansiärer påverkas av.⁵¹ Kvinnors företagande framställs i media ofta som avvikande, mindre naturligt och mindre lämpade för entreprenörrollen och sammankopplas med högre risk för att misslyckas i rollen⁵². Studier visar att finansiärer generellt anser att män besitter fler

⁴¹ Tinkler et al., 2015; Brush et al., 2014

⁴² Johansson & Malmström, 2013

⁴³ Fiske, Haslam & Fiske, 1991; Stangor, Lynch, Duan & Glass, 1992; van Knippenberg, van Twuyver & Pepels, 1994

⁴⁴ Swami et al., 2012; Swami et al., 2016

⁴⁵ Eagly & Karau, 2002; Balachandra et al., 2017; Diekmann & Eagly, 2000

⁴⁶ Carrington, 2002; Coleman, 2008; Simpson, 2005; Jennings & McDougald, 2007

⁴⁷ Kurtz & Upton, 2018; Banchevsky et al., 2016; Meeussen et al., 2021; Ahl, 2004; Bruni et al., 2004; Gupta, Turban & Watsi, 2009

⁴⁸ Lumpkin & Dess, 1996

⁴⁹ Ahl, 2004; 2006

⁵⁰ Ahl & Marlow, 2012; Hamilton, 2013; Bruni et al., 2004

⁵¹ Gupta et al., 2020; Ridgeway, 2011

⁵² Eddleston et al., 2016; Eikhof et al., 2013; Marlow & McAdam, 2013; Garcia & Welter, 2013; Pfau-Effinger, 2004

egenskaper som kopplas till framgångsrikt entreprenörskap, vilket resulterar i att kvinnor uppfattas som mindre trovärdiga och deras företag som mindre legitima och mer riskfyllda⁵³. Genom att föreställningar om kvinnors entreprenörskap bevaras och bygger på den historiskt uppbyggda maskulina entreprenörskulturen, kan finansiärer komma att omedvetet välja att exkludera eller diskriminera företagande kvinnor⁵⁴. Kvinnors entreprenörskapskompetens riskerar därför att bedömas hårdare och med mer skepsis avseende deras kvalifikationer och förmåga att lyckas när de söker finansiering⁵⁵, vilket bidrar till att kvinnor erhåller mindre kapital än män och till sämre villkor⁵⁶.

Finansiärers normativa föreställningar om företagande kvinnors förmågor och egenskaper kan även påverka efterlevnad av formaliserade jämställdhetsmål. Som ett exempel visar en utvärdering av företagsfrämjande insatser finansierade av europeiska regionala utvecklingsfonden (2014-2020) på omfattande avvikelser mellan formulerade jämställdhetsmål och tillämpning i praktiken⁵⁷. Avvikelser förklaras av att jämställdhetsmål framgår som endast ”retoriskt närvarande i styrdokument och programtexter”, men utan inkludering eller relevans i genomförandeaktiviteter och utfall, vilket riskerar att ytterligare befästa snedvridande könsnormer och etablerad praktisk eftersom praktik saknar förankring i formella jämställdhetsmål.

Myten: Kvinnors och mäns riskvillighet

På senare tid har genusstereotypa föreställningar om entreprenörrollen identifierats i finansiärers praktik som utmanats i forskningsstudier. Studier har visat att ett antal genusstereotypa föreställningar om entreprenörskap påverkar hur entreprenörer bedöms av finansiärer. En av de mest centrala föreställningarna relaterar till riskbenägenhet, där företagande kvinnor uppfattas som mer riskaverta än män⁵⁸. Uppfattning om kvinnors riskaversion leder till antagandet att kvinnors företag är i behov av mindre kapital eftersom företagande kvinnor antas ovilliga att ta på sig stora finansiella åtaganden⁵⁹. Forskning har exempelvis visat att finansiärer ofta gestaltar kvinnor som mindre benägna att fullt ut satsa på affärsexploatering och därför bäst stöds med mindre finansieringsbelopp. I kontrast porträtteras mäns företagande som ambitiöst och risktagande, där män antas villiga att pröva sina idéer och därmed vara i behov av omfattande finansiella resurser⁶⁰. Den föreställningen speglas exempelvis i att offentliga finansiärer tenderar att bevilja företagande kvinnor olika former av mikroströd i relativt högre utsträckning än till företagande män, och större finansiella resurser på mäns företagande⁶¹.

Myten: Kvinnors och mäns tillväxt

⁵³ Eddleston et al., 2016; Becker-Blease & Sohl, 2007; Ahl, 2006; Bruni et al., 2004; Gupta, Turban & Watsi, 2009; Greene et al., 2001

⁵⁴ Lihui, 2011

⁵⁵ Anglin et al., 2022; Eagly & Karau, 2002; Gupta et al., 2009; Yang et al., 2020; Bruni et al., 2004; Glick & Fiske, 1996; Cliff & Aldrich, 2005; Williams & Best, 1990

⁵⁶ Eagly & Karau, 2002; Ridgeway, 2014; Fiske, 2000; Heilman, 2001; Alsos et al., 2006; Godwin et al., 2006; Alsos & Ljunggren, 2016; Malmström et al., 2017; Banaji & Hardin, 1996; Blair & Banaji, 1996; Eagly, 1987; Eagly et al., 2000; Becker-Blease & Sohl; Fielden et al., 2003; Kwong, Jones-Evans & Thompson, 2012; Wu & Chua, 2012; Ahl, 2006; Alsos & Ljunggren, 2016; Marlow & Patton, 2005; Malmström & Wincent, 2018; Mina et al., 2021

⁵⁷ Temautvärdering Regionalfonden – en regional analys och nationell syntes

⁵⁸ Marlow, 2015; Shapiro et al., 2015; Greene et al., 2001; Becker-Blease & Sohl, 2011

⁵⁹ Gatewood et al., 2009

⁶⁰ Malmström et al., 2018

⁶¹ Johansson & Malmström, 2012

En annan central föreställning omfattar antagandet att kvinnor inte är intresserade av tillväxt och inte vill äga tillväxtföretag och därför förväntas kvinnor inte söka eller behöva riskkapital⁶², medan män antas vara mer entreprenöriella och tillväxtinriktade⁶³. Finansiärer uppfattar ofta företagande kvinnor som ovilliga att låta sina företag växa och därför mindre lönsamma att finansiera, medan företagande män vanligtvis uppfattas som tillväxtambitiösa och i behov av omfattande kapitaltillskott⁶⁴. Föreställningen speglar även vilka branscher som anses ha tillväxtpotential där mansdominerade branscher generellt fokuseras för tillväxtinsatser, medan kvinnodominerade branscher sällan erhåller stöds för tillväxt⁶⁵.

Myten: Kvinnors och mäns kompetens och resurser

En tredje genusstereotyp föreställning fokuserar på kompetens och resurser, där kvinnor antas sakna korrekt utbildning, ekonomiska resurser och adekvat erfarenhet för att bygga framgångsrika företag och kunna engagera sig i hög tillväxt⁶⁶. Män uppfattas istället ofta som kompetenta trots avsaknad av stark ekonomisk ställning, och finansiärer tenderar att bortse från mäns finansiella problem till förmån för deras övergripande kompetens⁶⁷. Sådana föreställningar speglas exempelvis i att offentliga finansiärer vill erbjuda företagande kvinnor mer rådgivning medan män erhåller mer finansiering⁶⁸.

Myten: Kvinnors och mäns företagsprestation

Slutligen omfattar en fjärde genusstereotyp föreställning kvinnors företagsprestationer, där kvinnor antas prestera sämre än män⁶⁹. Finansiärer tenderar att betrakta kvinnors företag som lågpresterande, medan mäns företag betraktas som topppresterande. Studier har exempelvis visat att finansiärer ofta ifrågasätter kvinnors prestationer och fokuserar på potentiella brister och riktat skepsis mot kvinnors förmåga att driva företag istället för att lyfta fram när kvinnors företag presterat väl, medan mäns lägre prestationer försvarats eller satts i relation till framtida prognoser⁷⁰.

Fakta som slår håll på genusstereotypa myter

Ett centralt forskningsresultat visar att variationen mellan individer inom grupperna företagande kvinnor respektive företagande män är betydligt större än variationen mellan grupperna kvinnor och män. Studier har belyst att skillnaderna mellan individer, även inom samma kön, är betydligt större än den genomsnittliga skillnaden, om någon, mellan könen, och att företagande kvinnor, när de fattar entreprenöriella beslut, påverkas av samma faktorer som män och i samma riktning⁷¹. Studier som jämfört myterna som baseras på antaganden om kvinnors och mäns företagsprestation, tillväxtambitioner, tillgång till resurser och risktagande har visat att bland företag som ansökt om finansiering kan inga systematiska skillnader mellan hur kvinnor och män driver företag identifieras⁷². Studier har visat en betydande likhet och överlappning mellan mäns och kvinnors risktagande i investeringar, samt att tidigare

⁶² Brush et al., 2001

⁶³ Bird & Brush, 2002; De Bruin, Brush & Welter, 2006; Eddleston et al., 2016

⁶⁴ Malmström et al., 2018

⁶⁵ Malmström & Wincent, 2017: Störst mängd kapital beviljades företag inom tillverkning, "industri för metallvaror" och "industri för trä och varor av trä" branscher som traditionellt är mansdominerade.

⁶⁶ Brush et al., 2001

⁶⁷ Malmström et al., 2018)

⁶⁸ Malmström & Johansson, 2015

⁶⁹ Marlow & McAdam, 2013; Zolin, Stuetzer & Watson, 2013

⁷⁰ Malmström et al., 2018)

⁷¹ Ahl, 2006, s. 597; Minniti et al. 2003; Verheul et al. 2006

⁷² Brush et al., 2001; Gatewood et al., 2009; Malmström et al., 2018

identifierade skillnader i medelvärden för risktagande saknar betydelse i praktiken eftersom skillnaderna är så små⁷³.

Ett stort antal studier har jämfört prestationer mellan kvinnors och mäns företag och även om studier visat könsskillnader i företagsresultat över olika branscher och kontexter, förklaras dessa skillnader av bransch- och företagskaraktäristika och inte av kön, vilket indikerar att det inte är tillförlitligt att anta att kön påverkar företagsresultat⁷⁴. När hänsyn tas till företagares tillväxtmål, de interna resurser de har tillgång till, samt den mängd tid och kapital som de kan investera i sina företag så elimineras tillväxtskillnader mellan kvinnors och mäns företagande. Företagare med lägre nivåer av finansiellt kapital har lägre tillväxtmål för sina företag.⁷⁵ Bland företag som lyckats erhålla riskkapital har inte heller tillväxtskillnader kunnat identifieras mellan kvinnors och mäns företag⁷⁶. Bland innovativa företag har inte heller skillnader vad gäller finansiell prestation såsom storlek, lönsamhet, effektivitet och finansiell styrning kunnat identifieras mellan kvinnors och mäns företag, men kvinnors företag har i genomsnitt lägre tillgång till finansiellt kapital jämfört med manliga företag⁷⁷.

Sammantaget visar forskningsstudier att det saknas grund för de genusstereotypa myterna och föreställningar om kvinnor och mäns företagande. Ändå fortsätter genusstereotypa föreställningar och myter om prestation, tillväxt, resurser och risktagande fungera som tolkningsramar och prägla finansiärers sätt att beskriva, utvärdera och fatta beslut om företagare som söker finansiering och leder till en underskattning och undervärdering av kvinnors företag⁷⁸.

Finansiärer vidmakthåller genusstereotyper i retorik

Studier har visat att genusstereotypa föreställningar om entreprenörers förmåga formas, överförs och upprätthålls genom finansiärers retoriska praktiker. Sådana retoriska praktiker reproducerar uppfattningar om legitima entreprenöriella egenskaper och bidrar till systematiska skillnader i hur företagande kvinnor och män bedöms av finansiärer⁷⁹. En omfattande observationsstudie av finansiärers beslutsmöten visade att finansiärers systematiska språkbruk beskrev företagande kvinnor egenskaper i konflikt med egenskaper som anses viktiga för framgångsrikt entreprenörskap. Företagande kvinnor framställdes systematiskt som mindre trovärdiga, mindre erfarna och mindre kunniga än företagande män och i avsaknad av nätverkskontakter, vilket förmedlade en bild av kvinnor med låg entreprenöriell potential.⁸⁰ När fokus i stället riktades mot företagande män använde finansiärerna ett annat retoriskt raster. Män beskrevs systematiskt med egenskaper som självsäker, innovativ, kompetent, erfaren, med marknadskunskap och starka nätverk⁸¹. Samma egenskap tillskrevs olika värde beroende på om den beskrev en företagande kvinna eller en man. Exemplet ”ung” illustrerar detta mönster tydligt. ”Ung kvinna” associerades med brist på erfarenhet, medan ”ung man” sågs som ett

⁷³ Nelson., 2016; Nelson, 2017

⁷⁴ Du Rietz & Henrekson, 2000; Zolin, Stuetzer, & Watson, 2013; Elam, 2008; Watson, 2002; Zolin et al., 2013

⁷⁵ Watson, Stuetzer, & Zolin, 2017.

⁷⁶ Brush & Elam, 2024

⁷⁷ Demartini, 2018

⁷⁸ Dean et al., 2019; Welter, 2020; Marlow & McAdams, 2013; Malmström et al., 2020; Balachandra et al., 2019

⁷⁹ Bruni, Gherardi & Poggio, 2004; Brush et al., 2002; Cliff, Langton & Aldrich, 2005; Smith, 2010; Alsos & Ljunggren, 2016; De Bruin, Brush & Welter, 2007; Hughes et al., 2012; Jennings & Brush, 2013

⁸⁰⁸⁰ Malmström et al., 2017

⁸¹ Malmström et al., 2017

tecken på potential för framgång.⁸² Flera studier bekräftar denna benägenhet hos finansiärer att förlita sig på genusstereotyper i utvärderingen av entreprenörer⁸³. Det innebär att när kvinnor möter finansiärer riskerar de att bedömas utifrån andra utvärderingsstandarder som skiljer deras prestationer och potential från mäns och därför har kvinnor svårare att uppnå trovärdighet i rollen som entreprenör⁸⁴ och skapar hinder för kvinnors tillgång till finansiering⁸⁵. Dessa retoriska praktiker får direkta konsekvenser för hur finansiärer interagerar med kvinnor och män, och därmed vilka entreprenörer som ges möjlighet att etablera och utveckla sina företag.

Finansiärers olika interaktion med företagande kvinnor och män

De genusstereotypa föreställningarna påverkar hur finansiärer interagerar med företagande kvinnor och män som söker finansiering. Studier visar att finansiärer tenderar att ställa andra frågor till företagande kvinnor än till män, trots att de uppvisar liknande finansieringsansökningar. Män får fler frågor av främjande karaktär, vilket signalerar att finansiärer förväntar sig att deras företag ska prestera på hög nivå och nå uppsatta mål⁸⁶. Uppmärksamheten riktas mot möjliga vinster av att finansiera företagen, vilket minskar finansiärers upplevda osäkerhet⁸⁷ och ökar möjligheter att erhålla större mängd finansiering⁸⁸.

Företagande kvinnor får däremot flest frågor av förebyggande karaktär, vilka innebär att finansiärer riktar uppmärksamheten mot att undvika förluster, misstag och risker⁸⁹. På så sätt ifrågasätts entreprenörens trovärdighet och förmåga att driva företaget på ett kompetent och tillförlitligt sätt⁹⁰. Förebyggande frågor har också visats vara starkt förknippade med negativt finansieringsutfall. Ju fler förebyggande frågor som ställs, desto mindre kapital beviljas⁹¹. Att interaktionen mellan finansiärer och entreprenörer präglas av olika frågor illustrerar hur genusstereotypa föreställningar påverkar finansieringsprocessen och medför nackdelar för företagande kvinnor i möte med finansiärer och tillgång till finansiering⁹². Skillnaderna i frågor uppstår även när entreprenörernas meritunderlag är likvärdigt, vilket visar att finansiärers frågor påverkas av genusstereotypa förväntningar om entreprenöriell kompetens⁹³. Dessa subtila men systematiskt återkommande mönster i interaktion mellan finansiärer och företagande kvinnor och män bidrar till att reproducera och förstärka de strukturella skillnader som präglar företagande kvinnors och mäns tillgång till kapital.

Mot denna bakgrund står det klart att det inte är företagande kvinnor som behöver utbildas, stärkas eller förändras för att framstå som företagande män. Kvinnor är redan lika kompetenta som män att driva och utveckla företag. Föreställningen att företagande kvinnor ska göra en förflyttning, idén att kvinnor ska bli mer som män är dessutom problematisk då kvinnor som

⁸² Malmström et al., 2017

⁸³ Fay & Williams, 1993; Gupta, Goktan & Gunay, 2014; Gupta, Turban & Pareek, 2013

⁸⁴ Ahl, 2006; Bruni, Gherardi & Poggio, 2004; Eagly & Karau, 2002; Gupta, Turban, Wasti & Sikdar, 2009; Yang et al., 2020; Thébaud & Sharkey, 2016; Zhao & Wry, 2016

⁸⁵ Chatman et al., 2001; Eagly och Karau, 2002

⁸⁶ Kanze et al., 2018

⁸⁷ Zhu & Meyers-Levy, 2007; Higgins & Spiegel, 2004; Buchner et al., 2017; Drover et al., 2017; Croce et al., 2015

⁸⁸ Kanze et al., 2018; Malmström et al., (2020)

⁸⁹ Higgins, 1997, 1998

⁹⁰ Brockner et al., 2004

⁹¹ Zhu & Meyers-Levy, 2007

⁹² Kanze et al., 2018; Malmström et al., 2020

⁹³ Kanze et al., 2018; Malmström et al., 2019; Alsos et al., 2006; Carter et al., 2007

agerar som män bedöms negativt och ses som avvikande, vilket inte heller gynnar kvinnors tillgång till kapital. Därför är det de finansiella systemen och politiska direktiv som behöver förändra attityder, inställningar och föreställningar om företagande kvinnor. Exempelvis behöver finansiärers riskbedömning bli genusneutral för att företagande kvinnor inte ska läggas på godtyckliga riskpremier, vilket sker idag.

Rekommenderade åtgärder

6. Motverka inflytandet av genusstereotypa föreställningar vid finansiering av företagande kvinnor och män

- a) Ge Finansinspektionen i uppdrag att granska hur finansiella aktörer under Finansinspektionens tillsyn bedömer företags risk, prestation, tillväxt och resurser och hur dessa bedömningsmetoder relaterar till kön och genusstereotypa föreställningar och hur utfall av sådan bedömning ter sig mellan företagande kvinnor och män. Syftet är att utvärdera finansiella aktörers regelefterlevnad relaterat till social hållbarhet i enlighet med regelverk såsom CSRD och EBA.
- b) Ställa krav på att statliga myndigheter (Tillväxtverket, Vinnova, Energimyndigheten, Jordbruksverket m. fl.) ska tillämpa datadrivna urvalskriterier och beslutsprocesser och att de utformas och efterlevs så att de systematiskt gynnar företagande kvinnor för att uppfylla det marknadskompletterande uppdraget och uppnå målet ekonomisk jämställdhet inom näringslivet. Utveckla nya bedömningskriterier för att uppnå jämställd kapitalfördelning genom att exempelvis lägga till nya bedömningskriterier baserade på initiativ från privata riskkapitalaktörer som redan tillämpar bedömningskriterier för jämställd kapitalfördelning samt internationella initiativ som Gender Lens Investment i syfte att uppnå jämställda bedömningskriterier och processer. Säkerställ vidare att sådana bedömningskriterier för jämställd kapitalfördelning behandlas lika avgörande för beslut som finansiella bedömningskriterier, som exempelvis återbetalningsförmåga, ROI, och soliditet. Det krävs då så kallade horisontella kriterier som idag tillämpas för jämställdhet bland myndigheter bevisligen inte ger avsedda jämställhetseffekter i fördelning av offentlig finansiering. Syftet med datadrivna urvalskriterier och beslutsprocesser samt viktad inkludering av bedömningskriterier för jämställd kapitalfördelning är att minska inflytandet av subjektivitet i finansiärers bedömningsprocesser och därigenom minska inflytandet av genusstereotypa föreställningar som missgynnar företagande kvinnors och gynnar företagande mäns tillgång till finansiering.
- c) Motverka inflytande av genusstereotypa föreställningar i fördelning av finansiering, strategier och policyinterventioner genom att öka förståelsen för genusstereotypa föreställningar i statliga myndigheter, även på genomförandenivå hos beslutsfattande finansiärer. Genomför därför obligatorisk och återkommande utbildning av beslutsfattare, kapitalförvaltare, investerare och tjänstemän vid statliga myndigheter (Tillväxtverket, Vinnova, Energimyndigheten, Jordbruksverket m. fl.) för att öka medvetenhet om hur genusstereotypa föreställningar påverkar beteende, beslutsfattande, och tillämpning av bedömningskriterier, för att därefter vidta åtgärder för att förändra beteenden så att fler företagande kvinnor och kvinnodominerade branscher ska tillföras offentlig företagsfinansiering.

REFERENSER

- Ahl, H., & Marlow, S. (2012). Exploring the dynamics of gender, feminism and entrepreneurship: advancing debate to escape a dead end?. *Organization*, 19(5), 543-562.
- Ahl, H., (2004). *The Scientific Reproduction of Gender Inequality: A Discourse Analysis of Research Texts on Women's Entrepreneurship*. Liber, Malmö.
- Ahl, H., (2006). Why research on women entrepreneurs needs new directions. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 30(5), 595–621.
- Ahl, H. (2007). Sex business in the toy store: A narrative analysis of a teaching case. *Journal of Business Venturing*, 22(5), 673–693.
- Alsos, G. A., & Ljunggren, E. (2016). The role of gender in entrepreneur–investor relationships: A signalling theory approach. *Entrepreneurship Theory and Practice*.
- Alsos, G. A., Isaksen, E. J., & Ljunggren E. (2006). New venture financing and subsequent business growth in men- and women-led businesses. *Entrepreneurship Theory and Practice*. (September) 667–686.
- Anton, S. G., & Bostan, I. (2017). The role of access to finance in explaining cross-national variation in entrepreneurial activity: A panel data approach. *Sustainability*, 9(11), 1947.
- Arenius, P. & Autio, E. (2006). Financing of small businesses: Are Mars and Venus more alike than different? *Venture Capital*, 8(2), 93–107.
- Bakan, D. (1966). *The duality of human existence: An essay on psychology and religion*. Chicago: Rand McNally.
- Balachandra, L., Briggs, T., Eddleston, K., & Brush, C. (2019). Don't pitch like a girl!: How gender stereotypes influence investor decisions. *Entrepreneurship theory and practice*, 43(1), 116-137.
- Banaji, M. R., & Hardin, C. D. (1996). Automatic stereotyping. *Psychological science*, 7(3), 136-141.
- Banchefsky, S., Westfall, J., Park, B., & Judd, C. M. (2016). But you don't look like a scientist!: Women scientists with feminine appearance are deemed less likely to be scientists. *Sex Roles*, 75(3), 95-109.
- Bardasi, E., Sabarwal, S., & Terrell, K. (2011). How do female entrepreneurs perform? Evidence from three developing regions. *Small Business Economics*, 37(4), 417-441.
- Becker-Blease, J., & Sohl, J., (2007). Do women-owned businesses have equal access to angel capital? *Journal of Business Venturing*, 22, 503–521.
- Begley, T. M., & Boyd, D. P. (1987). Psychological characteristics associated with performance in entrepreneurial firms and smaller businesses. *Journal of Business Venturing*. 2, 79–93.
- Belcourt, M., Burke R., & Lee-Gosselin, H., (1991). *The glass box: Women business owners in Canada*. Ottawa: Canadian Advisory Council on the Status of Women.
- Bellucci A, Borisov A V (2010) Does gender matter in bank-firm relationships? *J Bank Finance* 34 (12): 2968-2984
- Bem, S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological review*, 88(4), 354.
- Bem, S. (1993). *The Lenses of Gender: Transforming the Debate on Sexual in Equality*. New Haven: Yale University Press.
- Berger, A. N., & Udell, G. F. (2006). A more complete conceptual framework for SME finance. *Journal of Banking & Finance*, 30(11), 2945-2966.
- Biddle, B. J. (1979). *Role theory: Expectations, identities, and behaviors*. New York: Academic Press.

- Bigelow, L., Lundmark, L., Parks, J. M., & Wuebker, R. (2014). Skirting the issues: Experimental evidence of gender bias in IPO prospectus evaluations. *Journal of Management*, 40(6), 1732-1759.
- Bird, B., & Brush, C. (2002). A gendered perspective on organizational creation. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 26: 41–65.
- Blair, I. V., & Banaji, M. R. (1996). Automatic and controlled processes in stereotype priming. *Journal of personality and social psychology*, 70(6), 1142.
- Black, S. E., & Strahan, P. E. (2002). Entrepreneurship and bank credit availability. *The Journal of Finance*, 57(6), 2807-2833.
- Blake, M. K. (2006). Gendered lending: Gender, context and the rules of business lending. *Venture Capital*, 8(02), 183-201.
- Blanchflower, D. G., Levine, P. B., & Zimmerman, D. J. (2003). Discrimination in the small-business credit market. *Review of Economics and Statistics*, 85(4), 930-943.
- Blessie, P. R., & Supriya, M. V. (2018). Masculine and feminine traits and career satisfaction: moderation effect of glass ceiling belief. *International Journal of Business Innovation and Research*, 16(2), 155-167.
- Boden Jr, D. J., & Nucci, A. R., (2000). On the survival prospects of men's and women's new business ventures, *Journal of Business Venturing*, 15, 347–362.
- Brana, S. (2013). Microcredit: An answer to the gender problem in funding? *Small Business Economics*, 40(1), 87-100.
- Bruni, A., Gherardi, S., & Poggio, B. (2004). Entrepreneur-mentality, gender and the study of women entrepreneurs. *Journal of Organizational Change Management*, 17(3), 256–268.
- Brush, C., Carter, N. M., Gatewood, E. J., Greene, P. G., & Hart, M. (2001). The Diana Project: Women business owners and equity capital: The myths dispelled.
- Brush, C. G., Carter, N. M., Gatewood, E. J., Greene, P. G., & Hart, M. M. (2006). The use of bootstrapping by women entrepreneurs in positioning for growth. *Venture Capital*, 8(1), 15-31.
- Brush, C., Greene, P., Balachandra, L., & Davis, A. (2018). The gender gap in venture capital—progress, problems, and perspectives. *Venture Capital*, 20(2), 115-136.
- Brush, C., Carter, N., Greene, P., Hart, M., & Gatewood, E. (2002). The role of social capital and gender in linking financial suppliers and entrepreneurial firms: A framework for future research. *Venture Capital*, 4, 305–323.
- Brush, C. G., De Bruin, A., & Welter, F. (2009). A gender-aware framework for women's entrepreneurship. *International Journal of Gender and entrepreneurship*, 1(1), 8-24.
- Brush, C., Greene, P., Balachandra, L., & Davis, A. (2018). The gender gap in venture capital—progress, problems, and perspectives. *Venture Capital*, 20(2).
- Brush, C., Elam, A. (2024) Clearing the hurdles: Revisiting the under-performance hypothesis for women-led VC funded firms, *Journal of Small Business Management*, 62:5, 2287-2321, DOI: 10.1080/00472778.2023.2229868
- Burke, A., van Stel, A., Hartog, C., Ichou, A. (2014). What determines the level of informal venture finance investment? Market clearing forces and gender effects. *Small Business Economics*, 42(3), 467-484.
- Buttner, E., & Rosen, B. (1988). Bank loan officers' perceptions of the characteristics of men, women, and successful entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 3, 249–258.
- Carter, D. A., McNulty, J. E., (2005). Deregulation, technological change, and the business-lending performance of large and small banks. *Journal of Banking & Finance*, 29, 1113–1130.
- Carter, S., Shaw, E., Lam, W. & Wilson, F. (2007). Gender, entrepreneurship, and bank lending: The criteria and process used by bank loan officers in assessing allocations, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 31(3), 427–44.

- Carrington, B. (2002). A quintessentially feminine domain? Student teachers' constructions of primary teaching as a career. *Educational studies*, 28(3), 287-303.
- Cassar, G. (2004). The financing of business start-ups. *Journal of business venturing*, 19(2), 261-283.
- Cavalluzzo, K. S., & Cavalluzzo, L. C. (1998). Market structure and discrimination: The case of small businesses. *Journal of Money, Credit and Banking*, 771-792.
- Cavalluzzo, K., & Wolken, J. (2005). Small business loan turndowns, personal wealth, and discrimination. *The Journal of Business*, 78(6), 2153-2178.
- Cicourel, A. V. (1981). Three models of discourse analysis: The role of social structure. *Discourse Processes*, (3), 101-131.
- Chodorow, N. (1978). The reproduction of motherhood. *Psychoanalysis and the Sociology of Gender*. Berkeley.
- Cliff, J. E., Langton, N., Aldrich, H. E. (2005). Walking the talk? Gendered rhetoric vs. action in small firms. *Organization Studies*. 26(1): 63-91.
- Coleman, S. (2000). Access to capital and terms of credit: A comparison of men-and women-owned small businesses. *Journal of Small Business Management*, 38(3), 37.
- Coleman, C. L. (2008). Perceived and real barriers for men entering nursing: Implications for gender diversity. *Journal of Cultural Diversity*, 15(3), 148-152.
- Coleman, S., & Robb, A. (2009). A comparison of new firm financing by gender: Evidence from the Kauffman Firm Survey data. *Small Business Economics*, 33(4), 397-411.
- Coleman, S., & Kariv, D. (2014). Deconstructing' entrepreneurial self-efficacy: A gendered perspective on the impact of ESE and community entrepreneurial culture on the financial strategies and performance of new firms, *Venture Capital*, 16(2), 157-181.
- Cowling, M., Marlow, S., & Liu, W. (2020). Gender and bank lending after the global financial crisis: Are women entrepreneurs safer bets?. *Small Business Economics*, 55, 853-880.
- Crannie-Francis, A., Waring, W., Stavropoulos, P., & Kirky, J. (2003). *Gender Studies: Terms and Debates*. Basingstoke: Palgrave.
- De Bruin, A., Brush, C. G., & Welter, F. (2007). Advancing a framework for coherent research on women's entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 31(3), 323-339.
- Deaux, K. (1985). Sex and gender. *Annual review of psychology*, 36(1), 49-81.
- Demartini, P. (2018). Innovative female-led startups. Do women in business underperform?. *Administrative Sciences*, 8(4), 70.
- Diekmann, A. B., & Eagly, A. H. (2000). Stereotypes as dynamic constructs: Women and men of the past, present, and future. *Personality and social psychology bulletin*, 26(10), 1171-1188.
- Du Rietz, A., & Henrekson, M. (2000). Testing the female underperformance hypothesis. *Small Business Economics*, 14(1), 1-10.
- Eagly, A. H. (1987). *Sex differences in social behavior: A social-role interpretation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Eagly, A. H., & Karau, S. J. (2002). Role congruity theory of prejudice toward female leaders. *Psychological review*, 109(3), 573.
- Eagly, A. H., Wood, W., & Diekmann, A. B. (2000). Social role theory of sex differences and similarities: A current appraisal. In T. Eckes & H. M. Trautner (Eds.), *The developmental social psychology of gender* (pp. 123-174). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Eddleston, K. A., Ladge, J. J., Mitteness, C., & Balachandra, L. (2016). Do you see what I see? Signaling effects of gender and firm characteristics on financing entrepreneurial ventures. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 40(3), 489-514.

- Eikhof, R.D., Summers, J., & Carter, S. (2013). "Women doing their own thing": media representations of female entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 19(5), 547-564.
- Fabowale, L., Orser, B., & Riding, A. (1995). Gender, structural factors, and credit terms between Canadian small businesses and financial institutions. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 19(4), 41-66.
- Fay, M., & Williams, L. (1993). Gender bias and the availability of bank loans. *Journal of Business Venturing*, 8, 363-376.
- Fielden, S. L., Davidson, M. J., Dawe, A. J., & Makin, P. J. (2003). Factors inhibiting the growth of female owned small businesses in North West England. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 10(2), 152-166.
- Fiske, A. P., Haslam, N., & Fiske, S. T. (1991). Confusing one person with another: what errors reveal about the elementary forms of social relations. *Journal of personality and social psychology*, 60(5), 656.
- Foucault, M. (1972). The discourse on language (L'ordre du discours). In M. Foucault (ed.), *The Archaeology of Knowledge and the Discourse on Language* (pp. 215-237). New York: Pantheon Books.
- Gatewood, E. J., Brush, C. G., Carter, N. M., Greene, P. G., & Hart, M. M. (2009). Diana: a symbol of women entrepreneurs' hunt for knowledge, money, and the rewards of entrepreneurship. *Small Business Economics*, 32(2), 129-144.
- García, M. C. D., & Welter, F. (2013). Gender identities and practices: Interpreting women entrepreneurs' narratives. *International Small Business Journal*, 31(4), 384-404.
- Gartner, W., Carter, N., & Hill, G. (2003). The language of opportunity. In Steyaert, C. & D. Hjorth (eds.), *New Movements in Entrepreneurship*, (pp. 103-124). Cheltenham: Edward Elgar.
- Glick, P., & Fiske, S. T. (1996). The ambivalent sexism inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 491.
- Gicheva, D., & Link, A. N. (2013). Leveraging entrepreneurship through private investments: Does gender matter? *Small Business Economics*, 40(2), 199-210.
- Ginsberg, A., & Buchholtz, A. (1989). Are entrepreneurs a breed apart? A look at the evidence. *Journal of General Management*, 15(2), 32-40.
- Godwin, L., Stevens, C., & Brenner, N. (2006). Forced to play by the rules? Theorizing how mixed-sex founding teams benefit women entrepreneurs in male-dominated contexts, *Entrepreneurship Theory & Practice*, 30(5), 623-42.
- Greene, P. G., Brush, C. G., Hart, M. M., & Saparito, P., (2001). Patterns of venture capital funding: is gender a factor? *Venture Capital*, 3(1), 63-83.
- Gupta, A., Batra, S. & Gupta, V. K. (2020). Gender, culture, and implicit theories about entrepreneurs: A cross-national investigation. *Small Business Economics*, 58, 1073-1089.
- Gupta, V. K., Goktan, A. B., & Gunay, G. (2014). Gender differences in evaluation of new business opportunity: A stereotype threat perspective. *Journal of Business Venturing*, 29(2), 273-288.
- Gupta, V. K., Turban, D. B., & Pareek, A. (2013). Differences between men and women in opportunity evaluation as a function of gender stereotypes and stereotype activation. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 37(4), 771-788.
- Gupta, V. K., Turban, D. B., & Watsi, S. A., Sikdar. (2009). The role of gender stereotypes in perceptions of entrepreneurs and intentions to become an entrepreneur. *Entrepreneurship Theory and Practice*, March, 397-417.
- Guzman, J., & Kacperczyk, A. O. (2019). Gender gap in entrepreneurship. *Research Policy*, 48(7), 1666-1680.

- Hamilton, E. (2013). The discourse of entrepreneurial masculinities (and femininities). *Entrepreneurship & Regional Development*, 25(1-2), 90-99.
- Hisrich, R., & Brush, C. G. (1984). The woman entrepreneur: Management skills and business problems, *Journal of Small Business Management*, 22(1): 30-37.
- van Hulten, A. (2012). Women's access to SME finance in Australia. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 4(3), 266-288.
- Hughes, K. D., Jennings, J. E., Brush, C., Carter, S., & Welter, F. (2012). Extending women's entrepreneurship research in new directions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 36(3), 429-442.
- Hughes, K. D., Jennings, J. E., Brush, C., Carter, S., & Welter, F. (2012). Extending women's entrepreneurship research in new directions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 36(3), 429-442.
- Isabella, L. A. (1990). Evolving interpretations as a change unfolds: How managers construe key organizational events. *Academy of Management journal*, 33(1), 7-41.
- Jennings, J. E., & Brush, C. G. (2013). Research on women entrepreneurs: Challenges to (and from) the broader entrepreneurship literature? *The Academy of Management Annals*, 7(1), 663-715.
- Jennings, J. E., & McDougald, M. S. (2007). Work-family interface experiences and coping strategies: Implications for entrepreneurship research and practice. *Academy of Management Review*, 32(3), 747-760.
- Johansson, J., Malmström, M. (2012). Företagande i Norrbotten & Tillgång till offentlig finansiering: – är genus en faktor? Rapport, Luleå tekniska universitet, ORCID-id: [0000-0002-3377-6177](https://orcid.org/0000-0002-3377-6177)
- Konrad, A. M., Ritchie, J. E., Lieb, P., & Corrigan, E. (2000). Sex differences and similarities in job attribute preferences: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 126, 593-641.
- Kremel, A., & Yazdanfar, D. (2015). Business advisory services and risk among start-ups and young companies: a gender perspective, *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 7(2), 168 – 190
- Kurtz, D. L., & Upton, L. L. (2018). The gender in stories: How war stories and police narratives shape masculine police culture. *Women & criminal justice*, 28(4), 282-300.
- Kwong, C., Jones-Evans, D., & Thompson, P. (2012). Differences in perceptions of access to finance between potential male and female entrepreneurs: Evidence from the UK. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 18(1), 75-97.
- Lihui, Y. (2011). *Performing Myths Today: A Field Study of the Renzu Temple Festival. In China's Creation and Origin Myths* (pp. 239-260). Brill.
- Malmström, M., Burkhard, B., Sirén, C., Shepherd, D., & Wincent, J. (2024a). A meta-analysis of the impact of entrepreneurs' gender on their access to bank finance. *Journal of business ethics*, 192(4), 803-820.
- Malmström, M., Burkhard, B., Sirén, C., Shepherd, D., & Wincent, J. (2024b). How to Close the Gender Gap in Startup Financing. *Harvard Business Review*.
- Malmström, M., & Hällstrand, L. (2023). Bootstrap Financing. In *The Palgrave Encyclopedia of Private Equity* (pp. 1-7). Cham: Springer International Publishing.
- Malmström, M., Wincent, J. (2021). Offentlig finansiering av företagande ur ett jämställdhetsperspektiv. Bilaga 2 till Jämställdhetsmyndighetens rapport 2022:2. Jämställdhetsmyndigheten. Diarienumr. ALLM 2021/32
- Malmström, M., Voithkan, A., Johansson, J., & Wincent, J. (2020). What do they think and what do they say? Gender bias, entrepreneurial attitude in writing and venture capitalists' funding decisions. *Journal of Business Venturing Insights*, 13, e00154.

- Malmström, M., Voikane, A., Johansson, J., & Wincent, J. (2018). When stereotypical gender notions see the light of day, will they burst? Venture capitalists' gender constructions versus venturing performance facts. *Journal of Business Venturing Insights*, 9, 32-38.
- Malmström, M., & Wincent, J. (2018). Bank lending and financial discrimination from the formal economy: How women entrepreneurs get forced into involuntary bootstrapping. *Journal of Business Venturing Insights*, 10, e00096.
- Malmström, M., Johansson, J., & Wincent, J. (2017a). Gender stereotypes and venture support decisions: How governmental venture capitalists socially construct entrepreneurs' potential. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 41(5), 833-860.
- Malmström, M., Johansson, J., & Wincent, J. (2017b). We recorded VCs' conversations and analyzed how differently they talk about female entrepreneurs. *Harvard Business Review*, 17(05).
- Malmström, M. (2014). Typologies of bootstrap financing behavior in small ventures. *Venture Capital*, 16(1), 27-50.
- Malmström, M., & Johansson, J. (2015). *Under ytan: Hur går snacket och vem får pengarna II?*. Tillväxtverket.
- Mascia, Danilo V. & Rossi, Stefania. (2017). Is There a Gender Effect on the Cost of Bank Financing?. *Journal of Financial Stability*. 31.
- Marlow, S. (2002). Self-employed women: Apart of, or apart from, feminist theory? *Entrepreneurship and Innovation*. 2(2), 83-91.
- Marlow, S., & Patton, D. (2005). All credit to men? Entrepreneurship, finance, and gender. *Entrepreneurship Theory and Practice*. (November), 717-735.
- Marlow S and McAdam M (2013) Gender and entrepreneurship: Advancing debate and challenging myths – exploring the mystery of the under-performing female entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurship Behaviour and Research* 19(1): 114-124.
- Marlow, S. (2015). 3. Women, gender and entrepreneurship: why can't a woman be more like a man? *Context, Process and Gender in Entrepreneurship: Frontiers in European Entrepreneurship Research*, 23.
- Meeussen, L., Begeny, C. T., Peters, K., & Ryan, M. K. (2021). In traditionally male-dominated fields, women are less willing to make sacrifices for their career because discrimination and lower fit with people up the ladder make sacrifices less worthwhile. *Journal of Applied Social Psychology*.1, 1-14.
- Messner & Rosenfeld 2001
- Mina, A., Di Minin, A., Martelli, I., Testa, G., & Santoleri, P. (2021). Public funding of innovation: Exploring applications and allocations of the European SME Instrument. *Research Policy*, 50(1).
- Nelson, J. A. (2016) Not-So-Strong Evidence for Gender Differences in Risk Taking, *Feminist Economics*, 22:2, 114-142, DOI: 10.1080/13545701.2015.1057609
- Nelson, J. A. (2017). *Gender and risk-taking: Economics, evidence, and why the answer matters*. Routledge.
- Nieva, V. F., & Gutek, B. A. (1980). Sex effects on evaluation. *Academy of Management Review*, 5(2), 267-276.
- Orser, B.J., Riding, A.L., & Manley, K. (2006). Women entrepreneurs and financial capital. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 14(3), 643-665.
- Pfau-Effinger, B. (2004). Socio-historical paths of the male breadwinner model: An explanation of cross-national differences. *The British Journal of Sociology*, 55(3), 377-399.
- Reutzel C. R., & Belsito, C. A. (2015). Female directors and IPO underpricing in the US, *International Journal of Gender and Entrepreneurship* 7(1), 27 – 44.

- Ridgeway, C. L. (2011). *Framed by gender: How gender inequality persists in the modern world*. Oxford University Press.
- Ridgeway, C. L. (2014). Why status matters for inequality. *American Sociological Review*, 79(1), 1-16.
- Riding, A. L., & C. S. Swift, (1990). Women business owners and terms of credit: Some empirical findings of the Canadian experience, *Journal of Business Venturing* 5(5), 327–340.
- Saparito, P., Elam, A., & Brush, C. (2013). Bank–firm relationships: Do perceptions vary by gender? *Entrepreneurship Theory and Practice*, 37(4), 837-858.
- Sarbin, T. R., & Allen, V. L. (1968). Role theory. In G. Lindzey & E. Aronson (Eds.), *Handbook of social psychology* (2nd ed., Vol. 1, pp. 488–567). Reading, MA: Addison-Wesley.
- Simpson, R. (2005). Men in non-traditional occupations: Career entry, career orientation and experience of role strain. *Gender, Work & Organization*, 12(4), 363-380.
- Smith, R. (2010). Masculinity, doxa and the institutionalisation of entrepreneurial identity in the novel *Cityboy*. *International Journal of Gender and Entrepreneurship* 2(1), 27–48.
- Smith, R. & Anderson, A. R. (2003). Conforming non-conformists: Semiotic manifestations of an entrepreneurial identity. Paper presented at the Babson-Kauffman Entrepreneurship Research Conference, Boston, MA, June.
- Stangor, C., Lynch, L., Duan, C., & Glas, B. (1992). Categorization of individuals on the basis of multiple social features. *Journal of Personality and social Psychology*, 62(2), 207.
- Swami, V., Tran, U. S., Stieger, S., Pietschnig, J., Nader, I. W., & Voracek, M. (2016). Who Believes in the Giant Skeleton Myth? An Examination of Individual Difference Correlates. *SAGE Open*, 6(1).
- Swami, V., Stieger, S., Pietschnig, J., Nader, I. W., & Voracek, M. (2012). Using more than 10% of our brains: Examining belief in science-related myths from an individual differences perspective. *Learning and Individual Differences*, 22(3), 404-408.
- Thébaud, S., & Sharkey, A. J. (2016). Unequal hard times: The influence of the great recession on gender bias in entrepreneurial financing. *Sociological Science*, 3, 1-31.
- Timmons, J. A., & Bygrave, W. D. (1986). Venture capital's role in financing innovation for economic growth. *Journal of Business venturing*, 1(2), 161-176.
- Tinkler, J. E., Whittington, K. B., Ku, M. C., & Davies, A. R. (2015). Gender and venture capital decision-making: The effects of technical background and social capital on entrepreneurial evaluations. *Social science research*, 51, 1-16.
- Treichel, M. Z., & Scott, J. A. (2006). Women-owned businesses and access to bank credit: Evidence from three surveys since 1987. *Venture Capital*, 8(1), 51-67.
- Verheul, I., & Thurik, R., (2001). Start-up capital: Does gender matter? *Small Business Economics*, 16, 329–345.
- van Knippenberg, A., van Twuyver, M., & Pepels, J. (1994). Factors affecting social categorization processes in memory. *British Journal of Social Psychology*, 33(4), 419-431.
- Watson, J., Stuetzer, M., & Zolin, R. (2017). Female underperformance or goal orientated behavior?. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 9(4), 298-318.
- Watson, J. (2002). Comparing the performance of male- and female-controlled businesses: Relating outputs to inputs. *Entrepreneurship Theory & Practice*, 26(3), 91–100.
- Welsh, D. H., Kaciak, E., & Thongpapanl, N. (2016). Influence of stages of economic development on women entrepreneurs' startups. *Journal of Business Research*, 69(11), 4933-4940.
- West, C., & Zimmerman, D. (1987). Doing gender. *Gender and Society*, 1, 125–152.

- Williams, J. E., & Best, D. L. (1990). *Measuring sex stereotypes: A multination study* (Rev. ed.). Sage Publications.
- Wilson, F., Carter, S., Tagg, S., Shaw, E., & Lam, W. (2007). Bank loan officers' perceptions of business owners: The role of gender. *British Journal of Management*, 18, 154–171.
- Wu, Z., & Chua, J.H. (2012). Second-order gender effects: The case of U.S. small business borrowing cost. *Entrepreneurship Theory & Practice*, 36, 443–463.
- Yang, S., Kher, R., & Newbert, S. L. (2020). What signals matter for social startups? It depends: The influence of gender role congruity on social impact accelerator selection decisions. *Journal of Business Venturing*, 35(2).
- Zhao, E. Y., & Wry, T. (2016). Not all inequality is equal: Deconstructing the societal logic of patriarchy to understand microfinance lending to women. *Academy of Management Journal*, 59(6), 1994-2020.
- Zolin, R., Stuetzer, M., Watson, J. (2013), "Challenging the female underperformance hypothesis", *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, Vol. 5 Iss 2 pp. 116 – 129